

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ДОНБАСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
ГОРЛІВСЬКИЙ ІНСТИТУТ ІНОЗЕМНИХ МОВ
КАФЕДРА ГЕРМАНСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ**

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Заступник директора з
навчально-методичної та
науково-педагогічної роботи

Т.М. Марченко
«20» червня 2025 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

«Англійська мова наукового та професійного спрямування»

Галузь знань

**В Культура, мистецтво,
гуманітарні науки**

Спеціальність

В9 Історія та археологія

Освітня програма

Історія та археологія

Рівень освіти

третій (освітньо-науковий)

Дніпро 2025

Робоча програма навчальної дисципліни «Англійська мова наукового та професійного спрямування» для здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти за спеціальністю В9 «Історія та археологія», ОНП «Історія та археологія»

Мова навчання - англійська

Розробники:

Суховецька Л. В ., кандидат філологічних наук, доцент

Робоча програма перезатверджена на засіданні кафедри германської філології
Протокол від “07” червня 2025 року № 9

Робочу програму схвалено Науково-методичною радою ПІМ

Протокол від “20 ” червня 2025 року № 6

Голова Науково-методичної ради

Марченко Т.М.

ЗМІСТ

Пояснювальна записка	4
1. Мета, завдання, очікувані результати навчальної дисципліни	5
2. Розподіл загального навчального час	7
3. Програма навчальної дисципліни.....	8
4. Форма контролю успішності навчання	11
5. Структура екзамену та шкала оцінювання.....	12
6. Засоби діагностики результатів навчання.....	13
7. Рекомендована література	
• Основна література.....	14
• Додаткова література.....	14

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Дисципліна **«Англійська мова наукового та професійного спрямування»** є нормативною дисципліною для здобувачів Освітньо-наукової програми Історія та археологія третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти галузі знань В Культура, мистецтво, гуманітарні науки, спеціальності В9 «Історія та археологія».

Проблема адекватної мовної підготовки аспірантів набуває особливої актуальності з огляду на підвищення вимог до рівня теоретичної, комунікативної, викладацької підготовки докторів філософії. Курс **«Англійська мова наукового та професійного спрямування»** спрямований на підготовку аспірантів, які навчаються за циклом гуманітарного профілю, і передбачає опанування рівня знань, навичок і вмінь, необхідні для усного і писемного спілкування у науково-професійній та викладацькій діяльності. Представлений курс для аспірантів першого року навчання охоплює тематичні розділи необхідні для підготовки історичного дослідження, комунікації в межах наукового спілкування.

У ході вивчення цього курсу передбачається проведення практичних занять, індивідуальних консультацій та самостійна робота аспірантів. Практичні заняття ґрунтуються на роботі слухачів курсу в аудиторії, вивченні рекомендованих джерел.

У процесі навчання поглиблюються знання аспірантів про мовні форми властиві для офіційних та розмовних реєстрів академічного та професійного мовлення, розкриваються закономірності та жанрові особливості наукового перекладу, природа синтаксичних відношень та актуалізація граматичних структур у різних професійних контекстах, формується здатність самостійно мислити .

Основні акценти курсу спрямовані на особливості формування поряд із професійно-орієнтовними компетентностями комунікативних компетентностей майбутніх спеціалістів.

МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни «**Англійська мова наукового та професійного спрямування**» є підготовка аспірантів до самостійної науково-дослідницької діяльності, що включає уміння використовувати оригінальну англійську наукову літературу та періодику з фаху, написання тез, анотацій, резюме, рефератів, наукових статей, оглядів літератури, конференційних матеріалів, виступів з доповідями, повідомленнями, участі у дискусіях на наукових конференціях.

1.2. Основними завданнями вивчення навчальної дисципліни «Англійська мова наукового та професійного спрямування» є:

- розвивати навички **ознайомлювального** (одержання основної інформації за тематикою наукового матеріалу та представлення в загальних рисах його змісту), **вибіркового** (передбачає орієнтування в логіко-смісловій структурі тексту, знаходження та вибір конкретної інформації, об'єднання в логічне ціле здобутої інформації з кількох джерел згідно з конкретною проблемою) й **вивчаючого** (передбачає повне і точне розуміння інформації тексту і критичного осмислення цієї інформації) читання на матеріалах оригінальних наукових текстів зі спеціальності;
- формувати навички письмового і усного перекладу на матеріалах оригінальних наукових текстів зі спеціальності;
- формувати навички анотування і реферування (українською і англійською мовами) оригінальної наукової літератури та періодици з фаху;
- вдосконалювати письмові навички і вміння на матеріалі науково-дослідницької діяльності аспірантів;
- вдосконалювати вимовні навички і вміння при читанні вголос і в усному висловлюванні на матеріалах оригінальних наукових текстів зі спеціальності та науково-дослідницької діяльності аспірантів;
- розширювати лексичний запас аспірантів зі спеціальності;
- відпрацьовувати практичні навички і вміння з граматики англійської мови на матеріалах оригінальних наукових текстів зі спеціальності;
- формувати у аспірантів впевненість і позитивну мотивацію в користуванні англійською мовою.

Згідно з вимогами освітньо-наукової програми аспіранти повинні опанувати такі компетентності:

Загальні:

- Здатність працювати в міжнародному контексті
- Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів діяльності).

Спеціальні (фахові):

- Здатність ефективно застосовувати сучасні інформаційні технології в науковій та науково-педагогічній роботі.
- Здатність до комунікації з широкою науковою спільнотою та громадськістю у своїй та суміжних галузях наукової та професійної діяльності

По завершенні вивчення навчальної дисципліни здобувачі повинні досягти таких **результатів навчання:**

- Демонструвати результати власних наукових досліджень з історії та/або археології академічній спільноті.
- Застосовувати іноземну мову для роботи із іншомовними джерелами і літературою, використовувати для презентації результатів власних досліджень міжнародній спільноті українською та англійською мовою.
- Застосовувати сучасні методології, методи та інструменти педагогічної та наукової діяльності за фахом.
- Продувати нові ідеї і розв'язувати комплексні проблеми у галузі професійної (викладацької) та дослідницько-інноваційної діяльності.

**РОЗПОДІЛ ЗАГАЛЬНОГО НАВЧАЛЬНОГО ЧАСУ
дисципліни**

«АНГЛІЙСЬКА МОВА НАУКОВОГО ТА ПРОФЕСІЙНОГО СПІЛКУВАННЯ»

КУРС	
Всього годин / кредитів	240/8
Аудиторних занять	120
Лекцій	-
Лабораторних занять	-
Практичні заняття	120
Самостійна робота	120
Самостійна робота під контролем викладача	
Консультативна робота	
Поточний контроль (контрольні точки - кількість одиниць)	8
Залікових модулів Зал М	2
Змістовних модулів ЗМ	4
Контрольна робота змістовного модулю КРЗМ	4
Контрольна робота залікового модулю КРЗЛМ	2
Підсумковий контроль	1 семестр – залік 2 семестр – іспит

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Пор. №	Зміст дисципліни	Кількість годин	Літера тура
	Заліковий модуль № 1	60	
1.	Змістовий модуль № 1.	30	
1.1	Science and Scientists. Essential academic vocabulary	10	ОЛ 1(Unit1)
1.2	Робота з англomовними текстами на історичну тематику, що охоплює період історії Британії з давніх часів до Нормандського завоювання. Аналіз граматичних явищ .	4	ОЛ 2
1.3	Робота з науковими англomовними статтями на історичну проблематику	6	ОЛ 3
1.4	КТ1 Усна інтерпретація частини україномовної наукової статті (анотація, вступ, висновки) англійською (за темою дотичною до дослідження аспіранта).	2	на вибір здобувача
1.5	Робота над граматичними аспектами англійської мови (Present Simple, Present Continuous, Past Simple, Past Continuous)	4	ОЛ 8-11
1.6.	КТ 2 Лексико-граматичний тест	2	
1.7.	КРЗМ 1 Письмова інтерпретація частини україномовної наукової статті (анотація, вступ, висновки) англійською (за темою дотичною до дослідження аспіранта).	2	
2	Змістовий модуль № 2.	30	
	The importance of science writing scientific abstracts	10	ОЛ 1(Unit2)
2.2	Робота з англomовними текстами на історичну тематику, що охоплює період історії Британії з Нормандського завоювання до кінця правління династії Тюдорів. Аналіз граматичних явищ	4	ОЛ 2
2.3	Робота з науковими англomовними статтями на історичну проблематику	6	ОЛ 4
2.4	КТ 3 Усна інтерпретація частини україномовної наукової статті (анотація, вступ, висновки) англійською (за темою дотичною до дослідження аспіранта).	2	на вибір здобувача
2.5	Робота над граматичними аспектами англійської мови (Present Perfect, Past Perfect, Present Perfect Continuous, Past perfect Continuous, Participle clauses with Present Participle)	4	ОЛ 7-10

2.6.	КТ 4 Лексико -граматичний тест	2	
2.7.	КРЗМ 2 Письмова інтерпретація частини україномовної наукової статті (анотація, вступ, висновки) англійською.	2	
	Заліковий модуль № 2	60	
3.	Змістовий модуль № 3.	30	
3.1	Science and Society. Politeness. Compression. Linguistic deices of linearity and clarification.	10	ОЛ 1 (Unit 3)
3.2	Робота з англomовними текстами на історичну тематику, що охоплює період історії Британії з династії Стюартів до династії Віндзорів. Аналіз граматичних явищ	4	ОЛ 2
3.3	Робота з науковими англomовними статтями на історичну проблематику	6	ОЛ 7
3.4.	КТ 5 Усна інтерпретація частини україномовної наукової статті (анотація, вступ, висновки) англійською. (за темою дотичною до дослідження аспіранта).	2	на вибір здобувача
3.5.	Робота над граматичними аспектами англійської мови (Passive Voice, Infinitive, Gerund, Modal verbs, Participle clauses with Past Participle)	4	ОЛ 8-11
3.6	КТ 6 Письмова інтерпретація частини україномовної наукової статті (анотація, вступ, висновки) англійською (за темою дотичною до дослідження аспіранта).	2	
3.7	КРЗМ 3	2	
4	Змістовий модуль № 4.		
4.1	Politically correct language. Authorial Voice: Personal vs Impersonal	10	ОЛ 1 (Unit 5)
4.2	Робота з англomовними текстами газетного та публіцистично стилю, що вистрілюють сучасні суспільно-політичні проблеми	4	ОЛ 2
4.3.	Робота з науковими англomовними статтями на історичну проблематику	6	ОЛ 6
4.4	КТ 7 Усна інтерпретація частини україномовної наукової статті (анотація, вступ, висновки) англійською. (за темою дотичною до дослідження аспіранта).	2	на вибір здобувача
4.5.	Робота над граматичними аспектами англійської мови (Reporting verbs and Patterns Speech, Passive reporting structures, Emphasis- Inversion)	4	ОЛ8-11
4.6.	КТ 8 Письмова інтерпретація частини україномовної наукової статті (анотація, вступ, висновки) англійською (за темою дотичною до дослідження аспіранта).	2	
4.7	КРЗМ 4	2	

САМОСТІЙНА РОБОТА

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Література
Заліковий модуль 1 (I семестр)			
1	Підготовка домашнього завдання	10	
2	Research work (Unit 5)	10	ДЛ 1
3	Самостійна робота з англomовними науковими статтями	10	ДЛ4
Заліковий модуль 1 (II семестр)			
4	Підготовка домашнього завдання	10	
5	Scientific communication (Unit 6)	10	ДЛ 1
6	Самостійна робота з англomовними науковими статтями	10	ДЛ 5
Заліковий модуль 2 (II семестр)			
7	Підготовка домашнього завдання	20	
8	Conferences and meetings (Unit 7) How to prepare scientific work for publication (Unit 8)	20	ДЛ 1 ДЛ 1
9	Написання скороченого змісту реферату за власним дослідженням	20	ДЛ 2,6,7,8

ФОРМА КОНТРОЛЮ УСПІШНОСТІ НАВЧАННЯ

Підсумковий контроль призначений об'єктивно підтвердити досягнутий рівень навченості, визначити ступінь сформованості навичок та вмінь, аспірантів на кінець певного етапу навчання.

Формою підсумкового контролю у першому семестрі є залік. Залік з навчальної дисципліни **«Англійська мова наукового та професійного спрямування»** контролює рівень засвоєння аспірантами теоретичного та набуття ними навичок та вмінь його застосування у практичній діяльності на підставі результатів поточного контролю впродовж вивчення дисципліни. Загальна оцінка складається з суми балів за контрольні точки та КРЗМ, набраних упродовж навчання за семестр з урахуванням коефіцієнта.

Формою підсумкового контролю у другому семестрі є екзамен. До складання іспиту допускаються аспіранти, які написали та захистили реферат з проблеми наукового дослідження. Реферат складається з україномовного огляду наукових робіт, словника 100 термінів даної галузі науки та повідомлення (анотації) про наукове дослідження, викладеного англійською мовою обсягом дві печатні сторінки.

Звітними документами про складання іспиту є реферат та відомість з результатами іспиту. Загальна оцінка виводиться на підставі результатів іспиту та оцінки за реферат.

СТРУКТУРА ЕКЗАМЕНУ З АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ НАУКОВОГО ТА ПРОФЕСІЙНОГО СПРЯМУВАННЯ

1. Читання та усний переклад українською мовою (з допомогою словника) оригінального тексту зі спеціальності. Обсяг – до 1000 друкованих знаків
2. Письмове анотування англійською мовою (250-300 знаків) україномовного тексту наукового характеру обсягом до 2000 знаків. Допускається використання словників.
3. Лексико-граматичний тест.
4. Співбесіда англійською мовою з питань наукового дослідження зі спеціальності.

Рівень навчальних досягнень здобувачів наукового ступеня оцінюється за 100-бальною системою.

Шкала оцінювання рівня навчальних досягнень аспірантів:

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою		Оцінка за шкалою ECTS	Пояснення
	екзамен	залік		
90-100	Відмінно	зараховано	A	відмінне виконання лише з незначною(мінімальною 1-2) кількістю помилок
82-89			B	вище середнього рівня з кількома помилками
75-81	C		вище середнього рівня з кількома помилками	
67-74	Задовільно		D	(непогано, але зі значною кількістю недоліків
60-66			E	виконання задовольняє мінімальним критеріям
35-59	Незадовільно	не зараховано	FX	з можливістю повторного складання
1-34			F	(з обов'язковим повторним курсом

ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

для доктора філософії зі спеціальності 032 «Історія та археологія»

Вміння (за рівнем сформованості) та знання

Аспірант повинен знати:

- 1) Синтаксичні, семантичні та фонетичні закономірності англійської мови
- 2) Призначення, структуру, та особливості мови анотації і реферату, їх види, проблеми стилістики української та англійської мов.
- 3) Специфіку лексичних засобів у текстах наукового та професійного характеру, механізми словотвору, багатозначність, вживання усталених слів та словосполучень

Аспірант повинен уміти:

- 1) Вільно користуватися англійською мовою в науково-професійних цілях
- 2) Сприймати і розуміти інформацію в межах науково-професійної тематики на рівні 85-90 % при темпі пред'явлення 90-100 слів на хвилину
- 3) Під час природно-мотивованого монологічного та діалогічного мовлення зберігати темп висловлювань 200-250 слів на хвилину
- 4) Самостійно готувати повідомлення про проблему, мету, методи та засоби дослідження, висновки та інші аспекти наукової роботи
- 5) Вести наукову дискусію та спілкування в межах побутово-ситуативної тематики
- 6) Перекладати відповідно до наступних нормативів: за одну академічну годину (40 хв.) письмовий переклад (із словником) 2000 др знаків, усний переклад - 4000 др знаків оригінального тексту зі спеціальності
- 7) Складати плани та конспекти до прочитаних текстів, викладати зміст прослуханого чи прочитаного тексту у письмовому вигляді (у тому числі у формі анотацій і рефератів), писати доповіді і повідомлення, ділові листи, оформлювати інші види документації, (заявки на участь у конференції, складати стислий автобіографічний нарис тощо)
- 8) Інтонційно оформлювати речення (поділяти на інтонаційно-сміслові групи синтагми, розміщувати фразовий, словесний, логічний наголос)
- 9) Володіти не менш 3-4 тис лексичних одиниць, (у тому числі приблизно 1 тис термінів із спеціальності)
- 10) Правильно читати скорочення, умовні позначення, символи тощо
- 11) Вживати типові для стилю наукового мовлення складні синтаксичні конструкції, звороти з безособовими дієслівними формами, пасивні конструкції, емпатичні й інверсивні структури, засоби вираження

модальності тощо)

- 12) Використовувати соціо-культурні знання і вміння в іншомовній комунікації
- 13) Реалізовувати наукові дослідження, оцінювати й аналізувати власний навчальний досвід, удосконалювати навчальні стратегії
- 14) Репрезентувати англійською мовою власні наукові дослідження.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна література

1. Ільченко І. М. The Language of Science. Англійська для науковців [підруч.] К. : Наукова думка, 2010. 288 с.
2. Britannica URL: <https://www.britannica.com/>
3. Christoph Mick (2023) The Fight for the Past: Contested Heritage and the Russian Invasion of Ukraine, *The Historic Environment: Policy & Practice*, 14:2, 135-153, URL: <https://doi.org/10.1080/17567505.2023.22>
4. Hagemann K., Konrad H. Jarausch, Hof T. (2020) Introduction: Burdens and Beginnings: Rebuilding East and West Germany after Nazism. *Central European History* 53, Cambridge University Press. Pp. 275–293.
5. Ільченко О.М., Myroniuk Т.М. Reading, Vocabulary, Grammar and Listening Comprehension Tests (for PhD Candidates). Тести з читання, лексики, граматики та аудіювання (підготовка до кваліфікаційного іспиту з англійської мови, рівень С1). Навчальний посібник для аспірантів. К.: ЦНДВІМ НАНУ, 2018. 62 с.
6. Kvit S. One Hundred Years of the Ukrainian Liberation Struggle. *Kyiv-Mohyla Humanities Journal* 4 (2017): 145–152
7. Mark Dunkley (2023) Monumental Decisions: The Impact of the Russo-Ukrainian War on Soviet War Memorials, *The Historic Environment: Policy & Practice*, 14:2, 227-235. URL: <https://doi.org/10.1080/17567505.2023.2207165>
8. Jenny Dooley, Virginia Evans (1999). Grammar Way 4. Express Publishing
9. Marjorie Fuchs, Margaret Booner (2006). Focus On Grammar 4. Pearson Longman, 3-d edition.
10. Philip Kerr & Ceri Jones. Straightforward. Upper Intermediate. Student's book. London : Macmillan Education, Second Edition. 2012. 176p.
11. Philip Kerr & Ceri Jones. Straightforward. Upper Intermediate. Workbook. London : Macmillan Education, Second edition. 2012. 160p.

Додаткова література

1. Бахов І. С. English for post-graduate students. Англійська мова для аспірантів та здобувачів : [навч посібник для студентів вищ навч закл.] К.: ДП Видавничий дім «Персонал», 2008. 276 с.

2. Карабан В.І. Посібник-довідник з перекладу англійської наукової та технічної літератури на українську мову. Част.1,2 (Граматичні труднощі). – К.: Політична думка, 1997.
3. Яхонтова Т.В. Основи англомовного наукового письма = English Academic Writing for Students and Researchers: Навч. Посібник для студентів, аспірантів і науковців. – Львів: Видавничий центр ЛНУ ім. Івана Франка, 2002.
4. Minna Stern and S. Jonathan Wiesen A Reusable Past: The Meaning of the Third Reich in Recent U.S. Discours Published online by Cambridge University Press <https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>
5. Gina Kwame The Impact of Industrialization on Urbanization in the 19th Century. International Journal of History Research Vol 3, Issue 2, pp 15 - 26, 2023
6. Glasman-Deal H. Science Research Writing: A Guide for Non-Native Speakers of English. Imperial College Press, 2009. Wallwork A. English for Writing Research Papers. Springer, 2011.
7. Wallwork A. English for Research: Usage, Style, and Grammar. Springer, 2015.
8. Wallwork A. English for Presentations at International Conferences. Springer, 2010. Wallwork A. English for Academic Correspondence and Socializing. Springer, 2011.